

Ympäristöraportti 2007

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupungininsinöörin katsaus vuoteen 2007	2
Ympäristöjohtaminen	3
Energiansäästöä palvelurakennuksissa.....	5
Katupölyn torjunta ja ilmanlaatu.....	6
Meluntorjunta.....	7
Pilaantuneiden maiden kunnostus	8
Vesiensuojelu	9
Luonnonsuojelu ja -hoito.....	10
Jätehuolto ja roskaantumisen ehkäisy	11
Ympäristökasvatus.....	12
Ympäristöasiat hankinnoissa	13
Taloudellinen katsaus ympäristöasioihin.....	14

Kaupungininsinöörin katsaus vuoteen 2007

Katupölytilastoihin saatiin viime vuonna positiivinen käänne, kun Helsingin ilmanlaadun mittauspisteissä ei ylitetty EU:n asettamia raja-arvoja. Katupölyä vastaan on taisteltu monin eri keinoin jo vuosia ja viime vuonna voitiin nähdä tuloksia. Rakennusvirasto on tehostanut mm. katujen kastelua pölyävään aikaan, lisännyt tiedottamista kiinteistöille, aikaistanut katujen kevätsiivousta ja parantanut katupölyn torjumisessa käytettävää kalustoa. Käytäntöön on viety myös tieteellisiä tutkimustuloksia laajassa KAPU yhteistyöprojektissa, joka saatiin päätökseen vuonna 2007. Hankkeelle on luvassa jatkoa tänä vuonna.

Viime vuosina on voitu havaita Helsingin puistoissa uusi trendi - roskaantuminen. Roskaantuminen näkyy ja häiritsee yhä enemmän kaupungin keskustassa ja asukkaille tärkeillä virkistysalueilla. Lisärahoituksen turvin voitiin viime vuonna panostaa sekä katu- että viheralueiden siisteyteen ja kaupunkilaisille suunnattuun viestintäkampanjaan. Siivousta lisättiin ja jopa kaksinkertaistettiin keskustan, Töölön, Alppiharjun ja Kallion puistoissa sekä yleisissä käymälöissä. Roskiskokoja suurennettiin ja näin roska-astioiden kapasiteetti lisääntyi kaiken kaikkiaan Helsingissä 120m³.

”Pienet asiat ovat isoja asioita” – asennekampanja kehotti viime vuonna kaupunkilaisia kantamaan vastuunsa yhteisestä elinympäristöstä ja sen viihtyvyydestä. Myös jo vuosia hyväksi havaittuja toimintatapoja kuten siivoustalkoot ja Siisti Stadi – projekti jatkoivat menestyksestä tehtävänsä kaupungin siisteyden hyväksi.

Rakennusvirasto kantaa vastuuta ilmastonmuutoksesta ja osallistui viime vuonna tiiviisti pääkaupunkiseudun ilmastostrategian laatimiseen. Rakennusvirastolla on vankkaa asiantuntemusta mm. energiansäästöissä. Ilmastonmuutoksen hillintään liittyviä keskeisimpiä rakennusviraston tehtäviä ovat Helsingin kaupungin ja kauppa- ja teollisuusministeriön välisen energia- ja ilmastopimuksen koordinointi sekä siinä määriteltyjen tehtävien toimeenpano ja seuranta, kaupungin kiinteistöjen rakennuttamispalvelut, kaupungin ajoneuvohankintojen valmistelu sekä yleisten alueiden hoidon tilaajarooliin liittyvät hankinta- ja suunnitteluratkaisut.

Matti-Pekka Rasilainen
Kaupungininsinööri

Ympäristöjohtaminen

Rakennusvirasto on sitoutunut ja toteuttaa Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikkaa. Rakennusviraston ympäristöohjelma 2005-2008 pohjautuu kaupungin yhteiseen ympäristöpolitiikkaan ja Helsingin ekologisen kestävyys ohjelmaan.

Helsingin ympäristöpolitiikka 2005–2008 (kvsto 30.3.2005)

Helsingin päämäärä on toimia ekologisesti kestävällä tavalla terveellisen, viihtyisän ja monimuotoisen elinympäristön turvaamiseksi.

Helsinki tiedostaa globaalin vastuunsa ja pyrkii määrätietoisesti vähentämään osuuttaan ympäristön kuormituksesta.

Kaupunki tehostaa ympäristöhaittojen ehkäisyä ja korjaa jo syntyneet haitat.

Kaupungin virastot, laitokset ja tytäryhteisöt tehostavat ympäristöjohtamistaan. Lautakuntien hyväksyttäviksi laaditaan hallintokuntakohtaiset suunnitelmat toteuttamaan Helsingin kestävä kehityksen toimintaohjelmaa ja ekologisen kestävyys ohjelmaa. Suunnitelmissa sitoudutaan ympäristön tilan jatkuvaan parantamiseen. Kaupunki sitoutuu toiminnassaan ja päätöksenteossään:

- torjumaan ilmastomuutosta erityisesti vähentämällä energian kulutusta sekä energiatuotannon, jätehuollon ja liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä,
- käyttämään ympäristöään siten, että elävä ja monimuotoinen kaupunkiluonto säilyy erityispiirteineen,
- edistämään vähäpäästöisiä ja vähämeluisia liikkumismuotoja sekä ekotehokasta ja sosiaalisesti kestävästä kaupunkirakennetta
- rakentamaan energiaa ja materiaaleja säästäen, ekotehokkaasti ja terveellisesti
- parantamaan hankkijoiden ympäristöosaamista sekä tekemään entistä enemmän ympäristövaikutukset huomioivia tuotteiden ja palvelujen hankintapäätöksiä ja
- parantamaan kaupungin henkilöstön ja kaupunkilaisten ympäristötietoisuutta ja mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon

Vuosittain asetamme ympäristön tilan parantamiseen tähtääviä tavoitteita toimintasuunnitelmassamme. Sen lisäksi vuosittain rakennusvirastolla on ympäristöön liittyviä sitovia tavoitteita joiden toteutuminen seuraa kaupunginvaltuusto.

Vuodelle 2007 asetetut ympäristötavoitteet ja niiden toteutuminen

Rakennusviraston sitovia tavoitteita	Toteutuminen
Vuoden 2007 aikana ei katupölyn (PM ₁₀) määrä ylitä ilmanlaatuasetuksen mukaisia raja-arvoja	toteutunut
Rakennusvirasto laatii elinkaarikustannuslaskelman kaikista niistä talonrakennushankkeista, joiden perustamispäätöksen tekee valtuusto.	toteutunut

Ympäristöraportti 2007

Rakennusviraston ympäristötavoitteet vuodelle 2007	Toteutuminen
Toteutetaan yksi uusi hiljaisen asfaltin pilottikohde ja seurataan jo rakennettujen kohteiden päällysteiden ominaisuuksia käytössä	toteutunut
Aloitetaan meluesteiden rakentaminen Itäväylällä Herttoniemessä sekä yhteistyössä Tiehallinnon kanssa Lahdenväylällä Koskelassa ja Alppikylässä, Itäväylällä Vartiokylässä	Koskelassa ja Vartiokylässä toteutuivat, Herttoniemen ja Alppikylän meluesteet siirtyivät vuodelle 2008
Tehdään yleisille alueille sijoittuvien hyötyjätteiden aluekeräyspisteiden maankäyttösopimukset YTV:n kanssa	ei toteutunut
Saatetaan pienvesiohjelma valmiiksi päätöksentekoa varten	toteutunut
Jatketaan katu- ja viheralueiden ylläpidon massojen ja materiaalien välivarastointisuunnitelman laatimista. Keskitytään rakenteellisen kunnossapidon raaka-aineiden ja tuotantojätteiden logistiikkaan.	ei toteutunut
Käynnistetään kokeiluna luomuviljelymenetelmän käyttö 20-30 ha alueella Helsingin maisemapelloilla.	toteutunut
Tehdään tarkka aikataulutus katukuilujen hiekannoston osalta ja tiedotetaan siitä hyvissä ajoin internetissä ja katujen varsilla.	toteutunut
Analysoidaan eloperäisen jätteen syntypaikkahyödyntämisen mahdollisuudet käytännön pilotteina ja jatketaan eloperäisen jätteen hyödyntämistä rakennus- ja kateaineina	toteutunut
Käydään läpi omien tukikohtien öljysäiliöiden suojaus ja korjataan mahdolliset puutteet	toteutunut osittain
Kartoitetaan HKR-Tekniikan talonrakennustyömaiden materiaalikuljetusten kustannukset ja tehdään selvitys logistiikasta painottaen kustannus- ja ympäristövaikutuksia	ei toteutunut
Laaditaan työmaakohtainen ympäristösuunnitelma HKR-Tekniikan talonrakennuksen yli 200000 € hankkeista ja yli 200000 € aliurakoista	ei toteutunut
Hankitaan lisää maakaasuautoja	toteutunut
Kehitetään edelleen HKR-Tekniikan kierrätyskeskuksen yhteistyötä HKR-Rakennuttajan ja HKR-Ympäristötuotannon kanssa	toteutunut
Laaditaan LCC laskelma kaikista valtuuston päättämistä talonrakennushankkeista	toteutunut
Käynnistetään Helsingin ekologisesti kestävä rakentamisen ohjelman (EkoRak) laadinta	toteutunut
Laaditaan ohjeistus ja suunnitelmapohja työmaiden ympäristösuunnitelmalle ja koulutetaan projektihenkilöstö käyttämään ja valvomaan suunnitelmaa	toteuttaminen siirtynyt EkoRak ohjelman myötä
Valvotaan, että rakennuttamishankkeissa käytetään M1 luokan materiaaleja aina kun se on taloudellisesti ja teknisesti mahdollista ja työmailla toimitaan vähintään P2-puhtausluokituksen mukaisesti	toteutunut toteutunut
Otetaan käyttöön ympäristötilinpidon ohjeistus ja uudet tunnisteet SAP järjestelmässä	toteutunut osittain
Organisoidaan ekotukihenkilöiden verkosto ja järjestetään verkostolle koulutusta	toteutunut osittain
Täydennetään kaupungin ekohankintaopasta HKR:n yhteishankintoihin kuuluvilla tuoteryhmillä	toteutunut

Energiansäästöä palvelurakennuksissa

Energiatehokkuustodistuksia julkisiin rakennuksiin

Display-hankkeessa kehitettiin rakennusten ympäristövaikutuksia ja energiankulutusta kuvaava indeksi. Kyseessä oli EU-hanke ja se liittyi jo voimassa olevaan energiatehokkuusdirektiiviin, joka edellyttää julkisiin rakennuksiin yleisön nähtäville energiatehokkuustodistusta. HKR-Rakennuttaja teki vuonna 2007 Display-todistuksen yhteensä 110 kiinteistöön, joista ensimmäinen oli rakennusviraston virastotalo Kasarmikadulla. Viime vuonna todistuksia tehtiin pääosin koulurakennuksiin. Vuonna 2008 työ jatkuu ja tavoitteena on energiatehokkuustodistuksen saaminen 100 kiinteistöön.

Helsingin ekologisesti kestävästä rakentamisesta ohjelma valmisteltiin päätöksentekoon

Suomessa laatuaan ensimmäinen kaupunkikohtainen palvelurakennuksiin kohdistuva ekologisesti kestävästä rakentamisesta ohjelma valmisteltiin viime vuonna rakennusviraston johdolla. Ohjelmassa asetetaan haastavia tavoitteita Helsingin kaupungin rakentamiselle kymmenin eri keinoin. Ohjelmassa on tarkasteltu koko rakentamisprosessia ympäristönäkökulmasta.

Matalaenergiarakentamisen mahdollisuuksia kartoitettiin

EU:n energiapalveludirektiivi ja KTM:n ja Helsingin kaupungin välinen Energiatehokkuussopimus tuo veloitteen säästää energiaa tulevan yhdeksän vuoden aikana 9 %. Helsingin kaupungin omasta energiankäytöstä noin 80 % kuluu rakennuksissa, joten rakennusten energiatehokkuuteen vaikuttaminen on avainasemassa. Helsingin kaupungin uudisrakentamisen vaikutus koko kiinteistökannan energiatehokkuuteen on tärkeä, mutta pienehkö. Suuremmat mahdollisuudet löytyvät olemassa olevista rakennuksista sekä niiden peruskorjauksista.

HKR-Rakennuttaja on kaupungin energiapolitiittisten linjausten mukaisesti päättänyt siirtyä matalaenergiarakentamiseen ja laatia matalaenergiakonseptin perusparannus- ja uudisrakennuskohteisiin. Selvitystyö käynnistyi jo vuonna 2006. Lisäksi vuonna 2007 käynnistettiin selvityshankkeet:

- Selvitys matalaenergiarakentamisen edistämisestä
- Passiivitalon rakentamismahdollisuudet ja uusiutuvien energialähteiden käyttö

Suomessa ei ole annettu virallisia matalaenergiarakentamisen tavoitteita toistaiseksi. HKR-Rakennuttaja on kaavaillut omiksi matalaenergiarakentamisen tavoitteiksi:

Uudisrakentamisessa:

- Lämpöenergiankulutus, vähennystä 50-60 % määräyksiin verrattuna
- Sähköenergiankulutus, vähennystä 40-50 % nykytasoon verrattuna

Perusparannuksissa:

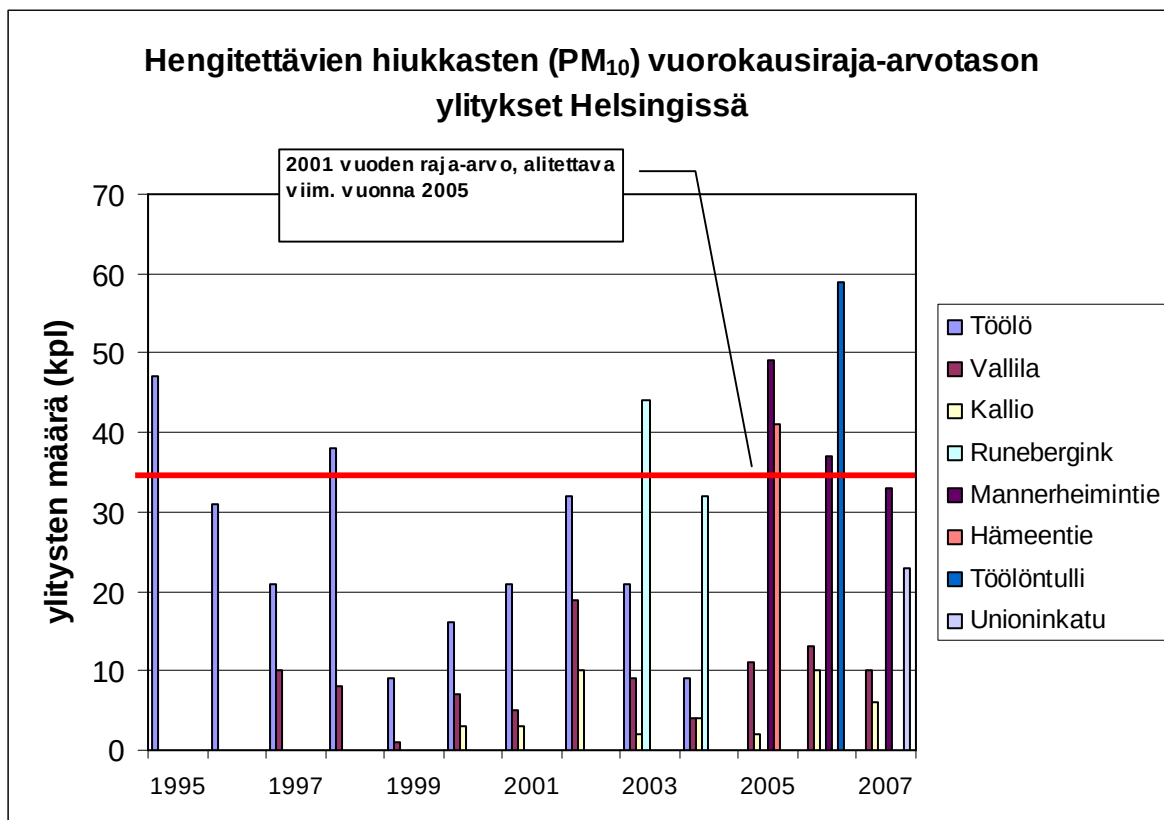
- Lämpöenergiankulutus "normaalikorjaukseen" nähden, vähennystä 40-50 %
- Sähköenergiankulutus "normaalikorjaukseen" nähden, vähennystä 30-40 %

Katupölyn torjunta ja ilmanlaatu

Katupölyn vähentäminen ja KAPU -hanke

Katupölyn vähentäminen kevätpuhdistuksen ja talvikunnossapidon avulla (KAPU) – hankkeen ensimmäinen osa saatettiin päätökseen vuoden 2007 aikana. Hankkeessa selvitettiin nykykäytäntöjä ja uusia menetelmiä vähentää pölyn määrää. Hanketta koordinoi ympäristökeskus.

Päästötasot vaihtelevat paljon vuoden aikana, maksimin ollessa maaliskuun puolivälin jälkeen. Vuonna 2007 kiinnitettiin erityishuomiota katukuilujen pesuun ja kiinteistökohtaiseen sekä laajempaan tiedottamiseen. Katupölyaiheesta julkaistiin rakennusviraston lehdistöseurannan mukaan keväällä 2007 yli 20 lehtikirjoitusta. Katupölyaihetta käsiteltiin myös paikallisradioissa ja televisiossa. Rakennusviraston johdolla järjestettiin myös järjestyksessään toinen katupölyseminaari.

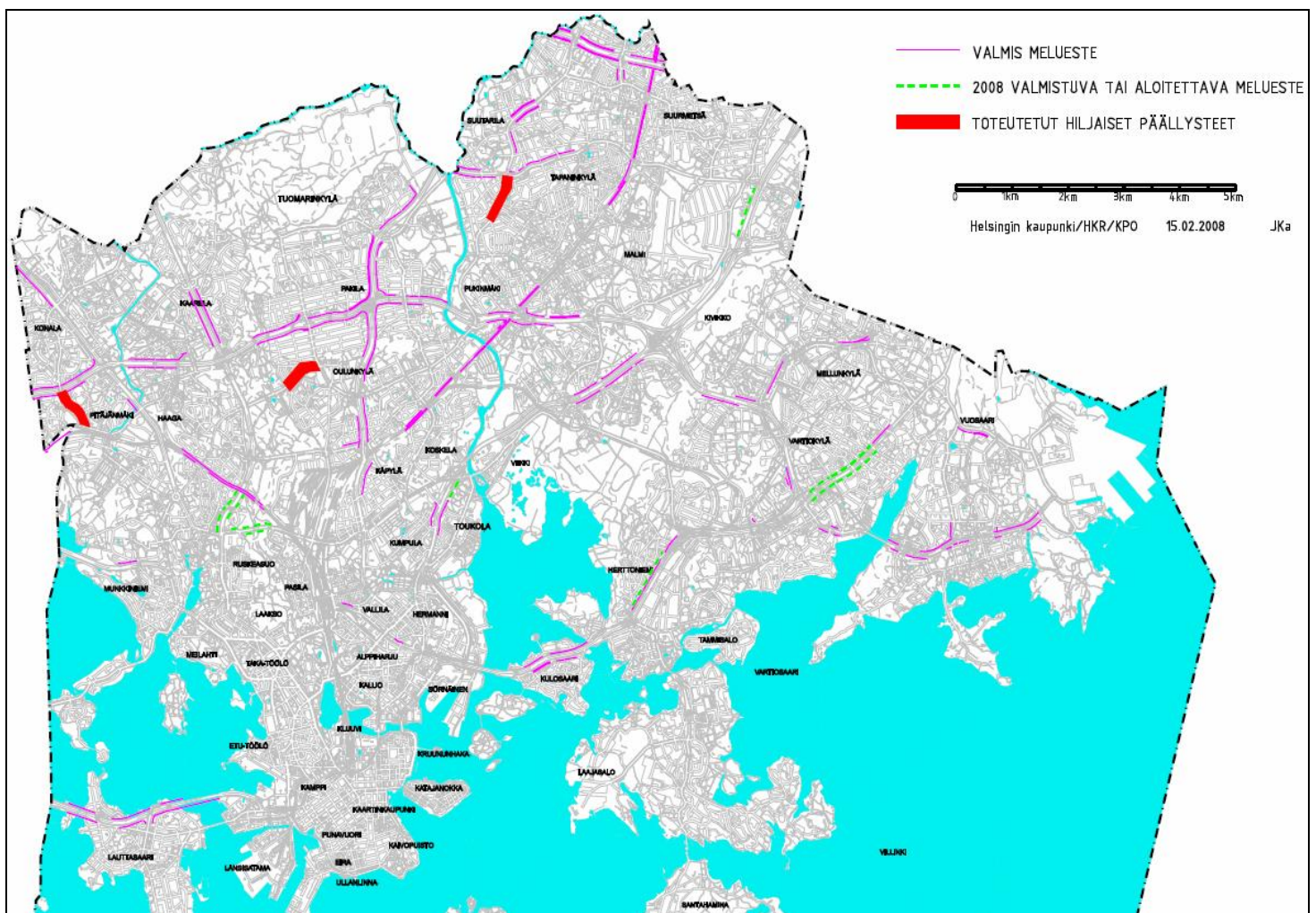
Meluntorjunta

Hiljasen asfaltin kokeilut jatkuvat Helsingissä

Vuonna 2007 toteutettiin yksi katukohde rengasmelua vaimentavalla päällysteellä. Koeosuus sijaitsee Tapaninvainiontiellä. Tällä hetkellä Helsingissä on kolme rengasmelua vaimentavaa asfalttiosuutta jotka kaikki on toteutettu koekohteina. Kohteiden erilaisia ominaisuuksia seurataan jotta löydetään kestäviä ja ilmanlaadun sekä melun kannalta hyviä ratkaisuja. Tapaninvainiontien melunvaimennuskyvyn onnistuminen todetaan tämän kesän aikana suoritettavalla rengasmelumittauksella.

Vuonna 2007 rakennetut meluesteet:

- Itäväylä, Vartiokylän kohdalla
- Lahdenväylä, Koskelantien liittymän kohdalla

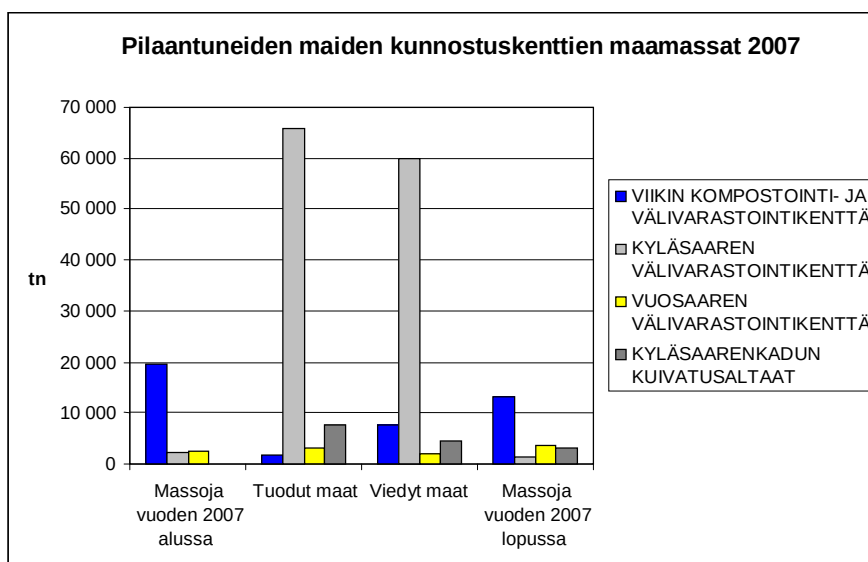

Pilaantuneiden maiden kunnostus

Pilaantuneiden maiden kunnostuskohteet

Vuonna 2007 suurimpia pilaantuneen maaperän kunnostushankkeita olivat Viikinmäen ampumaradan kunnostus sekä Kumpulanpuron kunnostushanke. Lisäksi on ollut useita pienempiä kohteita kuten Teollisuuskadun sekä Agrokseenmäen kunnostus. Viime vuonna rakennettiin myös Viikinmäen maisemointimäkeä betoni- ja tiilijätteellä. Rakennus- ja maisemointikohteena oli myös Myllypuron vanha kaatopaikka. Alueen eteläosaan tehtiin putkilinjojen kevennys, ja alueen kuivatusta tehostettiin ojituksin. Lisäksi Myllypuron eteläosaan rakennettiin kevyen liikenteen väylä.

Vuonna 2007 HKR - Ympäristötuotanto on välivarastoinut Kyläsaarenkadun pilaantuneiden sedimenttien altaisiin 4234 tn ja loppusijoittanut yhteensä 11 736 tn pilaantuneita merenpohjasedimenteitä. Pilaantuneita sedimenttejä nostettiin viime vuonna Halkolaiturissa, Hernesaassa ja Länsisatamassa.

Pilaantuneiden maiden kompostointikenttien ennallistamiseen varaudutaan

Pilaantuneiden maiden välivarastointiin tarkoitetuilla kentillä toiminta-ajan päättyessä, ympäristölupien mukaan vuosina 2010 ja 2014, kenttärakenteet puretaan ja alue ennallistetaan muuhun käyttöön soveltuvaksi. Kentille voi aiheutua toiminta-aikana myös yllättäviä käyttömenoja, toimintatappioita ja korjauskustannuksia mm. tiukentuneiden ympäristö määräysten vuoksi. Lisäksi on mahdollista, että esimerkiksi Viikin kenttä vaurioituu vaikeiden maaperäolosuhteiden takia. Edellä mainituista syistä siirretään vuosittain rahaa syrjään tulevia toimenpiteitä ennakoiden. Viikin, Kyläsaaren ja Vuosaaren välivarastointikenttien, Kyläsaarenkadun sedimenttialtainten sekä Vuosaaren loppusijoituskentän ennallistaminen vaatii arviolta 4,4 miljoonan € pääoman. Vuoden 2007 kenttien tulos oli ylijäämäinen ja lisäksi osa HKR-Ympäristötuotannon tuloista siirrettiin kenttien ennallistamiseen. Vuoden 2007 lopussa kenttien korjaus ja ennallistamistilille on kertynyt 3 501 682 €.

Vesiensuojelu

Rakennusvirasto selvitti pienvesien tilaa ja tulevaisuutta

Helsingin pienvesiä (purot, lähteet, suot, lammet) selvittänyt pienvesiohjelma valmistui 2007. Pienvesiohjelman taustalla oli pyrkimys edistää luonnon monimuotoisuutta YK:n biologisen monimuotoisuuden suojelusopimuksen mukaisesti. Haasteena pienvesien tilalle ovat valuma-alueiden maankäyttö ja sen muutokset sekä hulevesien käsittelyn onnistuminen.

Pienvesiohjelmassa esitetään 13 toimenpidekokonaisuutta pienvesityön hoitamiseksi jatkossa. Pienvesiohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteutus aloitettiin perustamalla uusia suojakaistoja purojen varsille rajoittuvien maisemapeltojen reunoille. Mätäpuron rikkoutunut pato poistettiin ja korvattiin pienvesiohjelman tavoitteiden mukaisella luonnonmukaisella koskialueella. Kalastollisesti merkittävässä puroissa Longinojalla ja Mätäpurolla Virtavesien hoitoyhdistys ja Taimentiimi järjestivät kunnostustalkoita kalaston elinolosuhteiden parantamiseksi yhteistyössä kaupungin kanssa.

Viikinoja kuuluu Helsingin pienvesiin. Kuva Marli Masalin

Vesiensuojelun ja monimuotoisuuden lisääminen maisemapeltojen hoidossa

Rakennusviraston hallinnassa on 417ha maisemapeltöjä. Vesiensuojelua ja luonnon monimuotoisuutta on parannettu peltöjen suojavyöhykkeiden ja suojakaistojen perustamisella, suorakylvöllä ja luonnonmukaisilla viljelytavoilla. Maisemapeltojen viljelyssä aloitettiin luonnonmukaisen viljelyn kokeilu 17 hehtaarin alueella. Suorakylvömenetelmää käytettiin 72 ha alueella. Pelloilla viljeltävän lajiston monipuolisuudella luodaan paremmat edellytykset runsaalle hyönteis- ja perhoslajistolle ja niitä ravinnokseen käyttäville linnuille. Maisema- ja poimittavia kasveja on lisätty peltöalueille eri puolille kaupunkia. Peltöjen monimuotoisuutta lisää myös peltöjen laidunkäyttö.

Luonnonsuojelu ja -hoito

Lintulahdet Life hankkeessa kunnostettiin Viikki-Vanhankaupunginlahti

Lintulahdet Life –hankkeeseen on koottu kymmenen merkittävää lintulahtea Suomenlahden rannikolta. Yksi kohteista on Helsingin Viikki-Vanhankaupunginlahti. Ihmisen toiminta ja lahtien umpeenkasvu ovat muuttaneet monien lintuvesien tilaa huonommaksi. Aktiivisella hoidolla ja kunnostuksella turvataan ranta- ja vesilintujen määrä alueella.

Viikki-Vanhankaupunginlahdella on mm. raivattu kahlaajille ja vesilinnuille avointa ja matalakasvuista aluetta. Kunnostuksen vaikutuksia on seurattu linnustolaskennalla ja hyönteisseurannalla selvitetään miten toimenpiteet voivat vaikuttaa alueen ravintoverkkoon, luontoarvoihin ja kosteikoilla eläviin hyönteisiin. Pian huomattiinkin, että kosteikoille tyypilliset monet sudenkorentolajit alkoivat asuttaa allikoita.

Viikki-Vanhankaupunginlahti on merkittävä virkistysalue ja hankkeessa haluttiin kehittää ja ohjata alueen virkistyskäyttöä rakentamalla lintujen katselulava. Alueelle on pystytetty myös opastetaulut jotka kertovat laajemmin alueen luonnosta, historiasta ja virkistyspalveluista.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen toimintaohjelma

Helsingiläisen kaupunkiluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi laadittiin vuonna 2007 toimintaohjelma, jossa rakennusviraston rooli oli merkittävä. Rakennusvirasto vastaa myös suuresta osasta ohjelman toteutusta. Toimintaohjelman tarkoitus on turvata entistä yksityiskohtaisempi ja hyvä suunnittelu luonnon hoidossa. Kaupunkiluonnolle on muodostunut uusia uhkia joihin voidaan varautua ja joita voidaan estää. Terveet ekosysteemit ja monimuotoinen luonto kestävät parhaiten ilmastonmuutoksen ja muiden ilmiöiden haitallisia vaikutuksia.

Ohjelman toimenpiteet on tarkoitettu maankäytön suunnittelussa ja viheralueiden hoidossa huomioon otettavaksi. Työssä on esitetty toimenpiteitä myös luonnon seurannan kehittämiseksi ja kaupungin luontotietojärjestelmän täydentämiseksi. Myös tietoisuuden tason nostaminen ja ympäristökasvatus ovat tärkeitä teemoja luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa.

Jätehuolto ja roskaantumisen ehkäisy

Työtä roskaantumisen vähentämiseksi

Rakennusvirastolla on käynnissä Hyvä kasvaa Helsingissä -kampanja, joka kannustaa kaupunkilaisia fiksuun ja vastuulliseen käyttäytymiseen kaupungissa. Hankkeessa teetettiin tutkimus ihmisten käyttäytymisen ja roskaamisen syy-yhteyksistä. Tutkimus tehtiin kyselyllä, jossa kaupunkilaisilta tiedusteltiin mm. millaiset roskat häiritsevät eniten ja miten helpoksi tai hankalaksi he kokevat roskaamiseen puuttumisen. Roskaantumisen ehkäisyyn tähtäävien toimenpiteiden tueksi perustettiin puistoissa ja yleisillä alueilla näkyvä Pienet asiat ovat isoja asioita – asennekampanja.

Roskaantumiseen on haluttu puuttua, sillä siivouskustannukset yleisillä alueilla ovat kohonneet vuosi vuodelta. Vuonna 2007 perustettiin rakennusviraston johtama ryhmä, jossa mietitään eri sidosryhmien voimin miten saada Helsingistä entistä siistimpi, viihtyisämpi ja turvallisempi.

Esplanadin puistossa roskataan. Kuva Mikko Uro

Siisti Stadi siivosi luvattomia kaatopaikkoja

Muutama vuosi sitten perustettu projekti Siisti Stadi jatkoi vuonna 2007 ansiokasta luvattomien kaatopaikkojen siivousta. Kaupungin alueelta kerättiin mm. 282 kpl sähkö- ja elektroniikkaromua, erilaisia ongelmajätteitä kuten akkuja, jäteöljyjä, maaleja ja liuottimia. Sekajätettä kerättiin talteen 139 350 kg.

Ympäristökasvatus

Energiaa Tokaluokkalaisille kampanja

HKR - Rakennuttaja järjesti Helsingin ala-asteille jo kahdettatoista kertaa Energiaa tokaluokkalaisille – kampanjan. Kaikki mukana olleet toisen luokan oppilaat saivat energiatietoutta Lasten energiakirjan, "Hei, kaikki toimii", ympärille kootun opetuspaketin muodossa. Viikon aikana oppilaat tutustuivat opetusmateriaalia apuna käyttäen energian kulutukseen ja oppivat tiedostamaan omat mahdollisuutensa vaikuttaa energian säästämiseen niin kotona kuin koulussakin.

Vuonna 2007 kampanjaan osallistui Helsingissä 80 luokkaa ja 1500 oppilasta. Kampanjan materiaali on toimitettu kahdentoista vuoden ajalla yhteensä noin 27 000 oppilaalle ja vastaava opettajan materiaali opettajille. Paketissa on omat osionsa 2-luokille, 3-4 -luokkalaisille sekä 5-6 -luokkalaisille.

Koululaisvierailut Gardeniassa

Jo seitsemännen kerran järjestettiin peruskoulujen ala- ja yläasteille energiansäästöviikolla tutustumiskäyntejä Gardeniaan. Oppilaille kerrottiin kasvihuoneilmioista, sen synnystä ja aiheuttajista ja siitä, mitä muutoksia maapallolla aiheutuu kasvihuonekaasujen lisääntyessä ja mitä voidaan tehdä niiden vähentämiseksi. Lisäksi kerrottiin perusasioita kasvihuonekaasuja vähentävästä energiansäästöstä. Kasveihin koululaiset pääsivät tutustumaan puutarhassa, jossa suunnistettiin aarrekartan ohjeita seuraten. Kartan ohjeiden perusteella etsittiin aarrearkkuja, joista löytyvien ohjeiden avulla ratkaistiin kasveihin, hyönteisiin ja itse puutarhaan liittyviä tehtäviä. Jokaiselle oppilaalle annettiin "Väijy-kortti", jonka avulla voi yhden viikon ajan seurata energiansäästön toteutumista lähiympäristössä, kotona tai koulussa.

Ekologisesti kestävää rakentamista tiiviissä koulutuspaketissa

Helsingin kaupungin rakennusalan työntekijöille järjestettiin koulutusta jonka lähtökohtana oli ekologisesti kestävä rakentaminen. Kolmen koulutuspäivän paketti käynnistyi keväällä 2007 Yhteistyössä rakennusviraston ja Stadian kanssa. Koulutuspäivien teemoja olivat:

- Tilojen ekologisen kunnossapidon periaatteet
- Rakentamistoiminnan ekologiset suunnitteluperiaatteet
- Infrarakentamisen ja kunnossapidon ekologiset toimenpiteet

Ympäristöasiat hankinnoissa

Kaupungin ekohankintaopasta täydennettiin HKR-Tekniikan tuoteryhmillä

HKR-Tekniikka vastaa yhteishankintoina toteutettavista kaupungin henkilö-, paketti- ja kevyiden kuorma-autojen sekä kuljetuspalvelujen hankinnoista. Sopimuksen tekemisen perusteissa moottorien pakokaasupäästöt ovat olleet jo vuosia yhtenä vertailuperusteena kokonaistaloudellista edullisuutta arvioitaessa. Kuljetuspalvelujen sopimuksen tekemisen perusteena ympäristötekijät on otettu huomioon tarjotun ajoneuvokaluston Euro - pakokaasupäästöjen pisteytyksenä. HKR-Tekniikka on mm. osallistunut ympäristökeskuksen vetämään Vähäpäästöiset ajoneuvot -hankkeeseen, jonka tuloksena selvitetään mm. maakaasuajoneuvojen hankintaa kaupungille. Vuoden 2007 aikana otettiin käyttöön yksi maakaasuauto ja tilattiin kaksi maakaasukuorma-autoa.

Rakennusvirasto teetti pro gradu -työn talonrakentamisen hankinnoista

MMM Laura Virta tarkasteli gradussaan HKR-Rakennuttajan hankintaprosesseja Laakson sairaalan, Kustaankartanon vanhustenkeskuksen, Latokartanon koulun ja Päiväkotia Ainon rakennuttamisessa. HKR-Rakennuttaja ottaa tutkimuksen mukaan hyvin huomioon energiankulutuksen ja materiaalivalinnat hankinnoissaan. Palveluiden hankinnoissa haasteena on palvelun laadun mitattavuus. Rakennusvirasto tuleekin pureutumaan jatkossa ympäristöjohtamisen ja -osaamisen kehittämisessä hankintojen ympäristövaikutuksiin suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon tilaamisessa.

Taloudellinen katsaus ympäristöasioihin

1 000 €

YMPÄRISTÖTUOTOT

Kierrätyskeskuksen ja romumetallin myyntitulot	117
Puhtaanapito	1097
Pilaantuneiden maiden vastaanotto	1017
Rakennusten kuntokartoitukset	42
Tuet ja avustukset (energiakatselmukset ja energiansäästöhankeet, viranomaistuki kierrätyskeskukselle)	72

Yhteensä 2345

YMPÄRISTÖKULUT

Ympäristökasvatus ja ympäristöjohtamisen kehittäminen	
Ympäristökasvatus	121
Ympäristöjohtaminen	394
Jätehuolto ja jätevesimaksut	
Jätehuoltomaksut	313
Jätevesimaksut	125
Jätteen synnyn ehkäisy (Kierrätyskeskus)	174
Alueiden puhtaanapito ja roskaantumisen ehkäisy	
Puhtaanapito	6549
Isännättömien yleisötahtumien puhtaanapito	91
Citykäymälät	820
Siisti Stadi –projekti	322
Luonnon- ja maisemansuojelu	
Luonnonsuojelualueiden ylläpito	199
Luotoselvitykset	11
Luomuviljelyn erilliskustannukset	19
Vesiensuojelu	
Suotovesitutkimukset ja –keräily	119
Vesialueiden puhtaanapito	295
Viemäriverkoston ja sadevesikaivojen kunnostus	6
Ilmanlaadun parantaminen ja meluntorjunta	
Pölynsidonta ja hiekanpoisto	3350
KAPU –hanke (katupölyn torjunta)	6
LIIKEVA ja VIEME –hankkeet (meluntorjunta)	14
Maaperän- ja pohjavesiensuojelu	
Pilaantuneiden maiden käsittely	1806
Öljyntorjunta maalla	27
Vanhon kaatopaikkojen kunnostaminen	121
Energiansäästötoimenpiteet ja elinkaarilaskelmat	
Energian- ja sähkönsäästön selvitykset ja tutkimukset	71
Rakennusten kuntokartoitukset	307
Energiansäästötarvikkeet ja –toimenpiteet	70

Yhteensä 15330

Ympäristöraportti 2007

	1000€
YMPÄRISTÖINVESTOINNIT	
Meluvallit ja -aidat	888
Pilaantuneiden maiden esirakentaminen	6068
Vesiensuojeluinvestoinnit	59
Energiansäästöinvestoinnit	84
Yleiset käymälät	450
Lumen vastaanottoaikat	1498
Yhteensä	9047

Rakennusviraston ympäristökäyttökulut (15,3 milj. €) ovat kasvaneet viime vuosina kahden miljoonan euron vuosivauhtia. Kustannuksiin vaikuttaa mm. ilmasto, mutta myös halu ja tarve panostaa ympäristöasioihin.

Lumeton talvi vähentää hiekannostoa, mutta samalla lisää puhtaanapidon kautta. Myös lämpimät kesäsäät lisäävät puistojen ja viheralueiden käyttöä joka näkyy puhtaanpidossa. Roskaantumisen ehkäisyyn tähtäävässä hankkeessa käytettiin viime vuonna 500 000 €, joka jakautui puhtaanpidon, hiekannoston, cityvessojen ja ympäristökasvatuksen kuluihin.

Ympäristöinvestoinnit (9 milj. €) ovat pienentyneet edellisvuosista. Suurin investointikohde on vuosittain pilaantuneiden maiden esirakentaminen. Viime vuonna rakennettiin myös uusia yleisiä käymälöitä sekä parannettiin lumenvastaanottoaikoja.

Lisätietoja: ympäristöasiantuntija Maria Joki-Pesola, maria.joki-pesola@hel.fi

Kannen kuvat Erja Lehto ja Mika Lappalainen